

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

37. ČÍSLO / XXXIII. ROČNÍK

24 Kč • 0,95 €

14. ZÁŘÍ 2025

Z obsahu:

**Pouze ten, kdo poznal
hlubokou lásku,
může přijmout zradu**
Katecheze papeže
Lva XIV. při generální
audienci 13. srpna 2025,
Řím, aula Pavla VI.
- strana 2 -

Tak Bůh miloval svět
Zamyšlení nad
liturgickými texty svátku
Povýšení svatého Kříže
Bratr Amadeus
- strana 3 -

Svatý Petr de Arbués
Libor Rösner
- strana 4 -

**V Králikách bude
tradiční pouť rodičů,
kteří přišli o dítě**
- strana 5 -

**Také významní vědci
věří v Boha**
Maria Zboralská
- strana 6 -

**Svatá Dobroslava
(Orosia, Eurosia) - u nás
téměř neznámá mučednice**
- strana 8 -

**Lev XIV. ministrantům:
Mše není „povinnost“,
svou službou ukazujte krásu**
- strana 10 -

Syn brusiče nožů (8)
Wilhelm Hünermann
- strana 11 -

Vasilij Kondratijevič Sazonov (1789-1870): Svatí Konstantin a Helena kolem Životodárného kříže Páně

Také významní vědci věří v Boha

Musejí se růženec a mikroskop nutně vylučovat?

Platí, že vědec nemůže být věřícím?

Příklady katolíků, kteří se zasloužili o velké objevy v biologii, fyzice či chemii, dokládají jednotu rozumu a víry.

Dne 14. září 1998 vyšla encyklika sv. Jana Pavla II. *Fides et ratio*, věnovaná vztahům mezi vírou a rozumem. Encyklika začíná tímto charakteristickým úvodem: „*Víra a rozum (Fides et ratio) jsou jako dvě křídla, jimiž se lidský duch pozvedá k nazírání pravdy.*“ Svatý otec (s odvoláním se na Bibli a magisterium církve, jež se v tomto smyslu vyslovilo především na I. vatikánském koncilu) přesvědčoval, že mezi těmito dvěma způsoby poznávání neexistuje rozpor, ba právě naopak „...*existuje hluboká a neoddělitelná jednotu mezi rozumovým poznáním a poznáním víry*“ (FR 16). Tato jednotu ovšem neznamená splynutí obou skutečností do jedné. „*Církev nevybíjí vědu, aby se stala vírou, ani víru, aby se stala vědou. [...] Jak víra, tak věda si musejí zachovat autonomii a specifčnost,*“ napsal sv. Jan Pavel II. deset let před vydáním encykliky ve slavném dopise adresovaném řediteli vatikánské observatoře, Georgu V. Coynnemu SJ.

Slova papeže, který ve svém životě snoubil rozumové bádání s hlubokou vírou, korespondují s mnoha věřícími vědci. Najdeme mezi nimi i velké objevitele, kteří změnili osudy lidí na celém světě.

Louis Pasteur (1822–1895)

Jméno tohoto francouzského učenice dodnes figuruje v učebnicích biologie jako jméno člověka, jenž vyvinul první ochrannou vakcínu proti vzteklině – nemoci, která v 19. století připravila o život obrovské množství lidí. Pasteurova vědecká činnost však měla mnohem širší záběr, zahrnovala mj. bádání v oblasti kvašení či hniloby. Objevení dvou částic enantiomerů kyseliny vinné se odrazilo v používání tepelné konzervace potravin, nazvané podle svého objevitele pasterizace, a přičinilo se rovněž k zahájení výroby léků nebo... tavených sýrů. Velkým Pasteurovým úspěchem bylo vyvráče-

ní teorie samoplození mikroorganismů, podle níž by se měly mikroorganismy vyvinout z anorganické hmoty. Francouzský chemik provedl celou řadu pokusů, jimiž dokázal, že život může povstat vždy jen ze života.

Pasteur byl znám svou vírou a častým přistupováním ke svátostem. Známa je příhoda, která se odehrála ve vlaku do Paříže, když se modlil růženec. „*Do kupé vstoupil mladý student, který začal modlíciho se mu že přesvědčovat, že nejmodernější vědecké výzkumy, zvláště ty z oboru biologie, jasně dokazují, že člověk je na Bohu nezávislý, tudíž Bůh nemůže existovat. Starší pán se nicméně nedal přesvědčit, proto student svého spolucestujícího při rozloučení poprosil, aby mu sdělil své jméno a adresu, že mu pošle knihy, které ho určitě přesvědčí. Jak značný musel být jeho údiv, když obdržel navštívenku tohoto znění: »Louis Pasteur, Pasteurův institut, Paříž.«*“

Učencovy objevy se staly ukázkovým příkladem sjednocování nejen základního výzkumu v oblasti biologie, ale používaného i v chemii, anatomii a ve fyzice, zároveň jsou svědectvím rozumu a víry. „*Největší chloubu Francie, Louis Pasteur, je*

Albert Edelfelt (1854–1905):
Portrét Louise Pasteura

horlivým katolíkem. [...] Známy je jeho výrok, že díky tomu, že hodně studoval, má víru bretoňského sedláka, a že kdyby studoval ještě více, měl by víru bretoňské selky,“ uvádí ve své knize z počátku 20. století Zarys dogmatyki katolickiej P. Maciej Sieniatycki.

Gregor Johann Mendel (1822–1884)

Kdo by neslyšel o otci genetiky, který objevil zákon dědičnosti, známý jako Mendelův zákon? Už asi ne každý ale ví, že jeho objevitelem byl řeholník. Co

Gregor Johann Mendel (Wikipedia)

je ovšem v tomto případě nejvíce fascinující, je fakt, že německojazyčný Čech k tomuto pro lidstvo epochálnímu objevu došel v klášterní zahradě při křížení různých druhů hrachu setého. Ve svém skleníku pěstoval bezmála 20 000 sazeniček, na nichž prováděl výzkum. Jeho vědeckou vášní nebyla jenom genetika. Touha lépe poznat stvořený svět a zákony, jimiž je řízen, zapříčinila, že Mendel stála u zrodu meteorologické observatoře; zabýval se rovněž hydrogeologií a zkoumal život včel. Byl členem několika vědeckých společností a zemědělských organizací. Jestliže se Mendelovy objevy z meteorologie staly slavnými ještě za jeho života, ty nejdůležitější – z genetiky – až půl roku po jejich publikování, již po řeholnickové smrti.

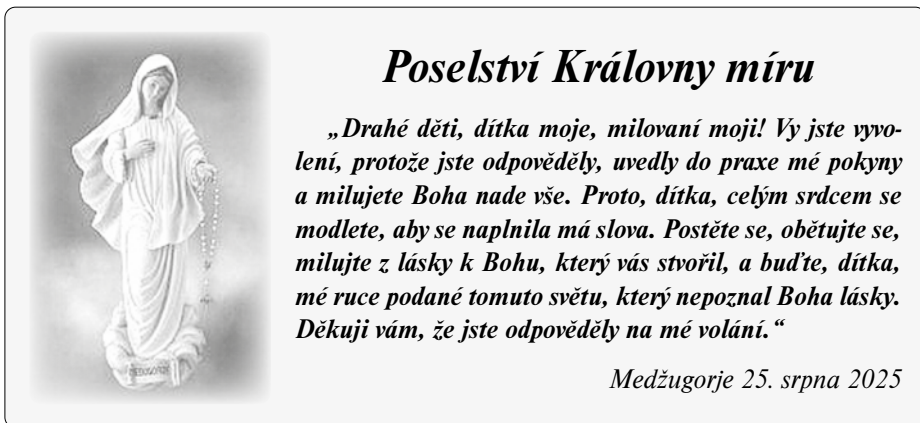
Mendel studoval teologii v Brně a přírodní vědy ve Vídni. Nejen při svých

studiích, ale i v běžném životě dokázal sloučit *fides et ratio*. Dědil se o své znalosti s mladými studenty zemědělství a přírodních věd na gymnáziu ve Znojmě a na státní vyšší reálce v Brně, přičemž snoubil vědeckou činnost s pastorační. Plnil dokonce povinnosti opata augustiniánů v brněnském klášteře. „*Na čtyřech polích erbu P. Mendela coby opata se nacházejí: lilie jako symbol botaniky a výzkumu dědičnosti, pluh s křížem jako požehnání pro zemědělskou činnost, sepnuté dlaně s planoucím srdcem a Alfa a Omega, symbol všemohoucího Boha jakožto Stvořitele a toho, kdo vše uskutečňuje.*“

**Jérôme Lejeune
(1926–1994)**

„Vnuk“ Gregora Mendela čili genetik a lékař, absolvent pařížské Sorbonny, jenž sto let po Mendelem objeveném zákonu dědičnosti objevil odpověď na otázku o genu Downova syndromu. Profesor Lejeune, jenž učinil přelomový objev ohledně trisomie [přítomnosti nadbytečného – pozn. překl.] chromozomu 21, se v celospolečenské diskusi probíhající ve Francii velmi významně angažoval ve prospěch hnutí pro-life. Navzdory ostrakismu ze strany lékařského prostředí, jemuž byl vystaven, s velkým zápalem přesvědčoval, že každý člověk má právo na život. „*Člověk začíná být člověkem v okamžiku početí. To není tvrzení ani na bázi morální, ani na sentimentální – je to fakt dokázaný vědecky. V momentě, kdy vzniká lidská bytost, máme co do činění s člověkem – není to ani ryba, ani buňka, ani měňavka. Je to člověk. Ti, kdo tvrdí, že potrat není vraždou, vydávají licenci k zabíjení.* [...] *Věda se nemůže opírat o nedorozumění. Nelze stavět na falešné hypotéze; [...] teoretik nikdy nemůže stavět pravdu proti přirozenosti a fakta jsou neúprosná. Proto též nedorozumění, jakým je tvrzení »plod není člověkem«, je [...] omylem a vede [...] do slepé uličky.*“ Lékař připomínal, že posláním medicíny je v první řadě neškodit a dělat všechno možné, aby bylo pomoci nemocnému, v tomto případě nenarozenému.

Profesor nebyl pro své studenty a kolegy pouze vzorem lékařské etiky, ale i pokorného křesťana. Lékařka Pilar Clava de Vasquezová na něj vzpomíná: „*Jeho svědectví úcty a lásky k životu mě změnilo.*“

Poselství Královny míru

„Drahé děti, dítko moje, milovaní moji! Vy jste vyvolení, protože jste odpověděly, uvedly do praxe mé pokyny a milujete Boha nade vše. Proto, dítko, celým srdcem se modlete, aby se naplnila má slova. Postěte se, obětujte se, milujte z lásky k Bohu, který vás stvořil, a buďte, dítko, mé ruce podané tomuto světu, který nepoznal Boha lásky. Děkuji vám, že jste odpověděly na mé volání.“

Medžugorje 25. srpna 2025

[...] *Zjistila jsem, že lze být výjimečným vědcem a velkým katolíkem. Pochopila jsem, že lze současně nosit křížek a bílý plášť.*“ Jiný jeho student, John Bruchalski, vděčí svému mistru za zjištění, že víra a rozum se nevylučují: „*Zjistil jsem, že mé svědomí a má víra byly ve vztahu k pacientům stejně důležité jako můj stetoskop a recept,*“ ohlíží se zpět mladý lékař. Sám Jérôme Lejeune takto vysvětloval smysl své práce: „*Abychom unikli hrozbě, že se genetik stane nelidskou, je nezbytně nutné, aby si uchovala úctu ke každému stvoření, přičemž nic ji k tomu nemůže uzpůsobit lépe než úcta ke Stvořiteli. Kdysi se říkalo: »Timete Dominum et nihil aliud.« Toto je pravá svoboda Ducha: »Bojte se Pána a ničeho víc.« Tehdy se celá věda stane uctívou služebnicí člověka.*“

Dnes je tento velký ředitel Národního centra vědeckého výzkumu v Paříži, expert OSN a WHO a ředitel Papežské akademie pro život kandidátem na oltář.

Nejen biologie a lékařství

„*Velikost a nekonečnou moudrost Stvořitele světa poznává opravdově jenom ten, kdo se v knize přírody snaží pochopit jeho myšlenku,*“ napsal chemik **Justus von Liebig** (1803–1873), průkopník v oblasti

Profesor Jérôme Lejeune

výzkumu dopadu životního prostředí na organismy, nazývaný někdy otec průmyslových hnojiv.

Mezi velkými fyziky, vynálezci na poli elektřiny, najdeme nespočet katolíků. Byli to kupř. **Alessandro Volta** (1745–1827), jenž se denně účastnil mše svaté a modlil se růženec u domácího oltářiku před obrazem Panny Marie, dále **André Ampère** (1775–1836), čtoucí pravidelně Písmo svaté a spisy učitelů církve, také **James C. Maxwell** (1831–1879), považovaný za hluboce věřícího člověka, muž pravidelně se účastnící mše svaté, jenž na smrtelné posteli složil veřejné vyznání víry.

Katoličkou byla rovněž první žena v Evropě, která napsala učebnici matematicky a byla profesorkou na univerzitě – **Gaetana Agnesiová** (1718–1799), potažmo první žena s doktorátem z informatiky – sestra **Mary Kenneth Kellerová** (1913–1985). Připomeňme ještě, že věřícími byli rovněž laureáti Nobelovy ceny, kupř. **Gerta Coriová** (1896–1957), americká biochemička zabývající se glykogenolýzou, nebo **Mario Molina** (1943–2020), mexický chemik zkoumající chemii atmosféry.

Zmíněná jména jsou pouze některými příklady osob věnujících se vášnivě vědě a zároveň pokorně vyznávajících víru. Jejich poslání sedí jako ulité na apel britského fyzika **William Thomsona** (1824–1907), jenž svého času prováděl výzkum přírody: „*Nebojte se být nezávislými mysliteli. Jestli budete myslet dobře, přinutí vás to věřit v Boha... Uvidíte, že věda není nepřítelem náboženství, ale že je jeho pomocnicí.*“

Z Trwajcie w miłości 5/2023 přeložil -lr-
(Redakčně upraveno)

DUCHOVNÍ ZÁPISKY ČESKÉHO KARDINÁLA

ZÁPISNÍK

Tomáš Špidlík • Úvod Anna Lexmaulová
Odpovědný redaktor Tomáš Karczub

Po smrti kardinála Špidlíka se našly jeho kusé osobní poznámky, které nebyly nikdy publikovány. Jejich hodnotu považují ti, kteří pracují s kardinálovým dědictvím, za natolik podnětnou, že bylo rozhodnuto texty zpřístupnit širší veřejnosti. Jde o věrný přepis jeho ručních zápisů. Postřehy zahrnují období maturanta, předválečnou dobu, dny jeho působení v koleji Nepomucena, ale také okamžiky 2. vatikánského koncilu. Zápisky končí rokem 1969. Svěžest autorova sdělení souvisí rovněž s důležitým faktorem, že své řádky necenzuroval, ani nearanžoval – jsou napsány jako bezprostřední reflexe. Špidlíkovy otázky zůstávají našimi otázkami. Součástí knihy je také přehledný kardinálův rodokmen.

Refugium Velehrad-Roma, s.r.o.
Brož., 115x190 mm, 188 stran, 220 Kč

SVATÝ OTEC PIO

NOVĚNA KE SV. OTCI PIOVI

Angelo Giubelli • Z italštiny přeložil Mgr. Jiří Gračka

Každý den nověny ke cti sv. Otce Pia z Pietrelciny obsahuje mj. krátký úryvek z Pisma svatého, myšlenku ze světcových dopisů a modlitbu spojenou s konkrétním úmyslem. Brožurku oživuje několik barevných fotografií ze života Otce Pia. Vyšlo s církevním schválením.

Malice cyrilometodějská s. r. o. • Dotisk prvního vydání
Brož., 102x142 mm, 24 stran, 35 Kč

ZÁZRAKY OTCE PIA

Renzo Allegri • Z italštiny přeložil Jan Lachman • Redakce Helena Palátová

Otec Pio z Pietrelciny (1887–1968) je jeden z nejvýznamnějších světců 20. století. Víme, že po celých padesát let byl obdařen viditelnými stigmaty, měl dar prorokování, bilokace, vzhledu do lidských srdcí, dar uzdravování duše i těla. Byl to velký přímluvce všech trpících před Boží tváří a mistr duchovního boje. Jeho poslání zjevně neskončilo dnem jeho odchodu k Pánu, ba právě naopak: Do Pietrelciny neustále přicházejí nová a nová svědectví o milostech obdržených na jeho přímluvu, ať už jde o zázračná uzdravení, obrácení či jiné Boží zásahy. A tato kniha je plná zázračných příběhů, které se staly už za Piova života. Jde o jedno velké svědectví o Boží moci a milosrdenství, jež se mocně vylévá právě v době, která se od Boha odvrací.

Pavel Nebojsa - Doron
Brož., 130x190 mm, 300 stran, 349 Kč

OTEC PIO • POSELSTVÍ BOŽÍ LÁSKY

Sestaveno ve spolupráci se Sekulárním institutem Servi della Sofferenza

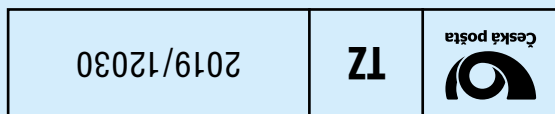
Hlavním zdrojem odhalujícím hlubokou duchovnost i originální osobnost Otce Pia je jeho korespondence. Právě z ní jsou vybrány myšlenky v této brožurce, která umožňuje čtenáři nahlédnout do velkého duchovního bohatství tohoto oblíbeného světce. Brožurka obsahuje i nověnu a litanie ke svatému Otci Piovi.

Paulínky • Brož., 82x115 mm,
křídový papír, 48 stran, 35 Kč

Objednávky knih – tel. 733 741 841, 587 405 431 • Administrace a inzerce týdeníku Světlo – tel./fax 585 222 803
Malice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc, e-mail: objednavky@maticecm.cz

Nabídku knih a devocionálií najdete na našich webových stránkách www.maticecm.cz.

Malice cyrilometodějská s. r. o.
Dolní nám. 24
779 00 Olomouc